

Prins Mauritsstraat 17, 4141 JC Leerdam, Postbus 75, 4140 AB Leerdam
T +31 345 63 96 96 W rps.nl

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET GEMAAL ACKERDIJKSE POLDER

opdrachtgever
contactpersoon

Hoogheemraadschap van Delfland
Dhr. C. Grootjans

RPS advies- en ingenieursbureau bv
projectnummer
projectleider
auteur
kenmerk
datum
aantal pagina's
versie

NC14040112
J. Hakkens
M. Waanders
R627-NC14040112
20 november 2014
16 (exclusief bijlagen)
1

paraaf voor akkoord:

J. Hakkens
projectleider ecologie

Dit rapport is vertrouwelijk. Geen enkel deel van dit rapport mag aan derden openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van RPS advies- en ingenieursbureau bv of van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Doel natuurtoets.....	3
1.3.	Flora- en faunawet in het kort	3
2.	INHOUD QUICK SCAN	4
2.1.	Projectgebied en werkzaamheden	4
2.2.	Inventarisatie.....	4
2.2.1.	Beschikbare gegevens	4
2.2.2.	Veldbezoek	4
2.3.	Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden.....	4
2.4.	Bepaling maatregelen	4
2.5.	Advies vervolgtraject.....	5
3.	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	6
3.1.	Ligging projectgebied.....	6
3.2.	Ontwerp en werkzaamheden	6
4.	INVENTARISATIE	8
4.1.	Beschikbare gegevens	8
4.2.	Veldbezoek	8
4.3.	Aanwezige of te verwachten soorten.....	8
4.3.1.	Vaatplanten	8
4.3.2.	Zoogdieren.....	9
4.3.3.	Vogels	9
4.3.4.	Reptielen.....	10
4.3.5.	Amfibieën	10
4.3.6.	Vissen	10
4.3.7.	Insecten	10
4.3.8.	Weekdieren.....	10
4.3.9.	Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna	11
5.	EFFECTANALYSE	12
5.1.	Zoogdieren.....	12
5.2.	Vogels	12
5.3.	Vissen	12
6.	MAATREGELEN.....	13
6.1.	Voorzorgsmaatregelen	13
6.2.	Soortgerichte maatregelen	13
6.3.	Goedgekeurde gedragscodes	14
7.	CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGTRAJECT	15
7.1.	Conclusie	15
7.2.	Vervolgtraject	15
8.	BRONNEN	16
BIJLAGEN:		
1.	Natuurwetgeving	
2.	Foto's projectgebied	

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Het Hoogheemraadschap van Delfland ('Delfland') is voornemens om in 2015 het bestaande gemaal van de Akerdijkse polder te vervangen. De uitstroomkoker van het gemaal wordt hierbij afgesloten. Daarnaast worden twee watergangen verbreed om de doorstroming voor het nieuwe gemaal te verbeteren. Bij deze werkzaamheden kunnen beschermde planten- en diersoorten negatieve effecten ondervinden. In deze rapportage wordt beschreven of op de projectlocatie beschermde plant- en diersoorten voorkomen en welke gevolgen de werkzaamheden hebben voor deze soorten.

1.2. Doel natuurtoets

Het doel van de quick scan is inzicht te krijgen in de beschermde planten- en diersoorten die voorkomen of kunnen voorkomen in het projectgebied en wat de effecten zijn van de ingreep op deze soorten. De gegevens voortvloeiend uit de quick scan geven duidelijkheid over de noodzaak voor een aanvullend onderzoek en een daaruit volgende toetsing aan de Flora- en faunawet (natuurtoets).

Bij ruimtelijke ingrepen zoals de vervanging van een gemaal, moet worden getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Nederlandse natuurwetgeving. Bij dit project hoeft alleen rekening te worden gehouden met de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1). De Natuurbeschermingswet is hier niet van toepassing omdat het projectgebied niet in of nabij een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied ligt.

1.3. Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is gericht op de duurzame instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Deze wet heeft een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen mogen plaatsvinden. De Flora- en faunawet geeft uitvoering aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland, samen met de Natuurbeschermingswet.

De via de Flora- en faunawet beschermde soorten zijn in drie categorieën onderverdeeld:

- tabel 1 - algemene soorten,
- tabel 2 - overige soorten,
- tabel 3 - soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of in bijlage 1 van de AMvB en vogels.

Voor soorten uit tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht zolang er zorgvuldig gehandeld wordt. Soorten uit tabellen 2 en 3 genieten een zwaarder beschermingsregime. Bij ruimtelijke ingrepen waarbij schade verwacht wordt ten aanzien van tabel 2-soorten kan in sommige gevallen volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Wanneer voor tabel 2-soorten voldoende mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de negatieve effecten van de uitvoeringswerkzaamheden (ingreep) op beschermde soorten te voorkomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. De mitigerende maatregelen dienen dan wel duidelijk beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol, toegespitst op het onderliggende project. Is het niet mogelijk om voldoende mitigerende maatregelen te nemen voor tabel 2-soorten, dan dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Wanneer voor tabel 3-soorten negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hiervoor dient een alternatieven-afweging te worden opgesteld en het wettelijk belang te worden aangetoond.

2. INHOUD QUICK SCAN

2.1. Projectgebied en werkzaamheden

Allereerst wordt in deze quick scanrapportage de ligging van het projectgebied omschreven en wordt de begrenzing aangegeven op een topografische kaart. Daarnaast wordt ook aangegeven wanneer het gebied in of in de omgeving van een beschermd natuurmonument, Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied of de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) ligt. Voor de uitvoering van het project worden de verschillende werkzaamheden beschreven, waaronder de uitvoeringsperiode, het te hanteren materieel en een eventuele fasering in de tijd voor zover dit reeds bekend is.

2.2. Inventarisatie

De basis voor de quick scan wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied.

2.2.1. Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of op internet. Daarnaast kan de initiatiefnemer verspreidingsgegevens beschikbaar stellen (bijvoorbeeld uit de NDFF) voor het betreffende projectgebied. Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, kan inzicht worden verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied. De bestaande gegevens worden op uurhok (5*5 km)- of kilometerhokniveau weergegeven. Een nadeel hiervan is dat dan nog niet met zekerheid bekend is of de betreffende planten- of diersoort ook daadwerkelijk in het projectgebied voorkomt en wat de functie van het gebied is voor deze soort. Daarnaast kan het voorkomen dat gebieden niet onderzocht zijn (of slechts op enkele soortgroepen), of dat de verspreidingsgegevens niet openbaar beschikbaar zijn.

2.2.2. Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt ook verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied verwacht mogen worden. Deze beoordeling wordt gemaakt op basis van de aanwezigheid van biotopen. Daarom is het mogelijk de quick scan in een periode van het jaar uit te voeren waarin niet alle soortgroepen aanwezig of actief zijn. Daarnaast kan een inschatting worden gemaakt of aanvullend onderzoek in de gunstige inventarisatieperiode noodzakelijk is voor het opstellen van een goed onderbouwde natuurtoets.

2.3. Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden

Wanneer bekend is welke soorten in het projectgebied aanwezig zijn of verwacht mogen worden, kan een analyse worden gemaakt van de te verwachten effecten door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Het betreft hier een beschrijving van verwachte tijdelijke negatieve effecten en/of negatieve effecten op langere termijn als gevolg van de werkzaamheden. In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan pas na afloop van het benodigde onderzoek de effectanalyse worden afgerond.

2.4. Bepaling maatregelen

Negatieve effecten op beschermde soorten kunnen allereerst voorkomen worden door voorzorgsmaatregelen te nemen. Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden toch worden verwacht, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden opgesteld en nageleefd. Hiermee wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen

gegarandeerd. De mitigerende maatregelen sluiten aan op reeds opgestelde maatregelen in bestaande, goedgekeurde gedragscodes en soortenstandaards. Wanneer uw werkzaamheden overeenkomen met de werkzaamheden waar een gedragscode voor is opgesteld, kunt u die betreffende gedragscode hanteren. Ook hier geldt dat de volledigheid aan mitigerende of compenserende maatregelen afhankelijk is van een goed beeld van de aanwezige natuurwaarden en daarmee van een volledige effectanalyse.

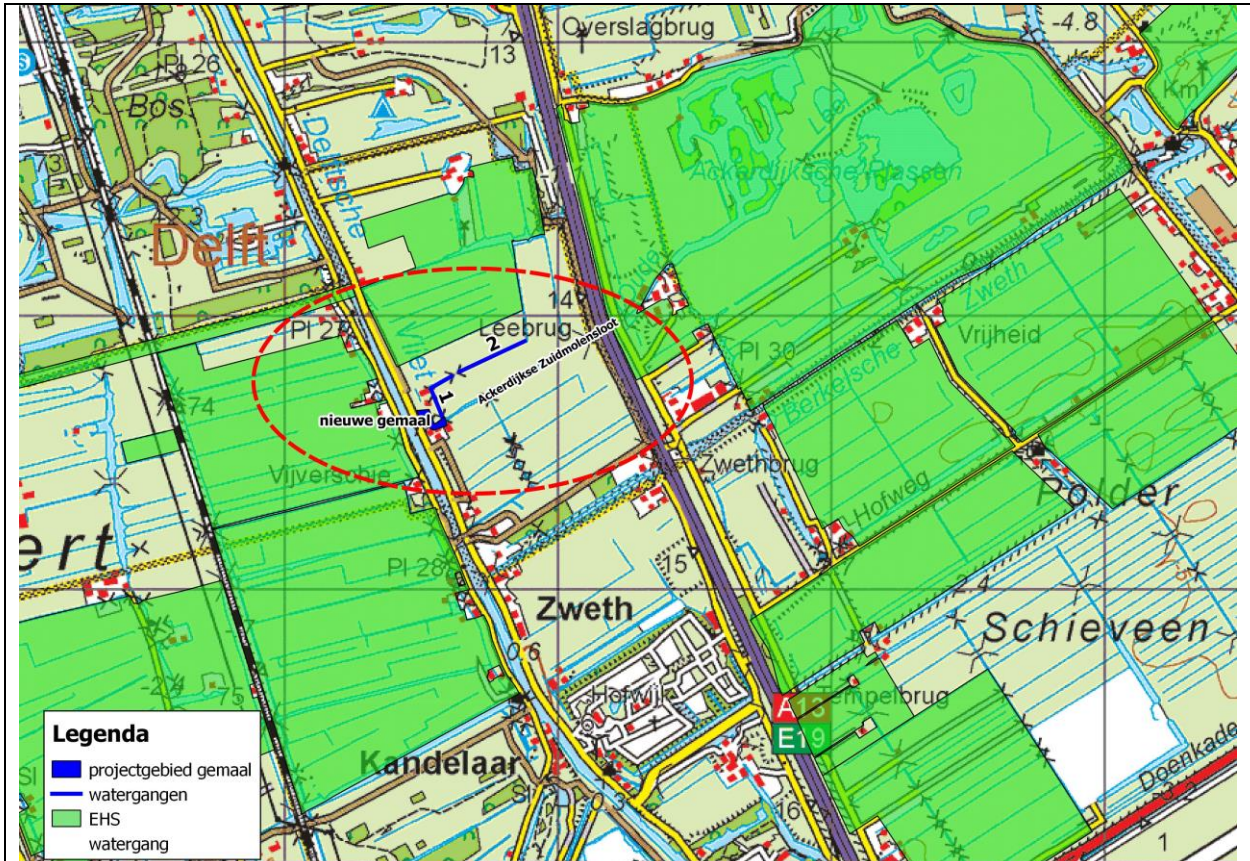
2.5. Advies vervolgtraject

Tenslotte wordt een advies gegeven voor het vervolgtraject. Uit een quick scan kan blijken dat in het projectgebied geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn en er daarom geen negatieve effecten te verwachten zijn of dat negatieve effecten met voorzorgsmaatregelen voorkomen kunnen worden. Anderzijds kan de quick scan als uitkomst hebben dat er een onvoldoende duidelijk beeld is van de aanwezige beschermde natuurwaarden en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

3. PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

3.1. Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt naast de Rotterdamseweg in Schipluiden (nabij huisnummer 229) in de gemeente Midden-Delfland, provincie Zuid-Holland. Het gemaal ligt aan de waterloop de Akerdijkse Zuidmolensloot die uitmondt in de Delftse Vliet. Het projectgebied heeft de volgende Amersfoortcoördinaten: 86-442.

Figuur 3.1: ligging projectgebied in de rode stippellijn. De nummers geven twee te verbreden watergangen weer.
(Bron kaart: CC BY 3.0 Kadaster)

De omgeving van het projectgebied bestaat uit een open veenweidelandschap. De watergangen in het projectgebied zijn zeer voedselrijk en bestaan uit een monotone vegetatie van grof hoornblad, smalle waterpest en diverse kroossoorten. De graslanden bestaan voornamelijk uit Engels raaigras. Bij de locatie van het nieuwe gemaal is een oud gemaal met bijbehorend gebouw aanwezig.

3.2. Ontwerp en werkzaamheden

Nieuw gemaal

Het huidige (oude) gemaal wordt buiten werking gesteld, maar blijft bestaan. De werkzaamheden bestaan uit het dichtstorten van de uitstroomboker. Het nieuwe gemaal wordt op enkele meters afstand ten westen van het oude gemaal geplaatst. Hierbij wordt deels de oude watergang of boezem gedempt. Voor het nieuwe gemaal wordt een nieuwe aanvoerende watergang gegraven die aangesloten wordt op de oude bestaande watergang. De stroomsnelheden in deze watergang blijven gelijk na het plaatsen van het nieuwe gemaal.

Verbreiding van watergangen

Ten noorden van het nieuw te bouwen gemaal ligt een polder die onderbemaald wordt. De bemaling wordt door een kleiner tweede gemaal uitgevoerd. Om de aanvoer van water te optimaliseren, dient de aanvoerende watergang verbreed te worden.

Planning

Doordat een aantal voorbereidingswerkzaamheden van het project nog niet is afgerond, is de exacte uitvoeringsperiode nog niet bekend. De huidige planning is dat in februari 2015 gestart zal worden, maar dit kan ook later zijn. Door deze onzekerheid wordt in deze rapportage dan ook in de effectanalyse aangegeven in welke periode veel dan wel weinig of geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht kunnen worden.

4. INVENTARISATIE

4.1. Beschikbare gegevens

Voor dit project is gebruik gemaakt van de landelijke soortverspreidingsatlassen en diverse relevante internetpagina's. In 2013 is door RPS in opdracht van Delfland ook een quick scan uitgevoerd voor de nabijgelegen Zwethkade. Verzamelde verspreidingsgegevens van dat projectgebied zijn ook geraadpleegd voor onderhavig project. Daarnaast is gebruik gemaakt van de rapportage '*Behoud van weidevogels Midden-Delfland*' (Teunissen, 2014). Tabel 4.1 geeft een overzicht van de bestaande bronnen die voor dit project voor de diverse soortgroepen zijn gebruikt.

Tabel 4.1: gebruikte bronnen ten behoeve van soortverspreidingsgegevens

Soortgroep	Bron(nen)
Vaatplanten	Waarneming.nl., telmee.nl verspreidingsatlas.nl.
Zoogdieren	Waarneming.nl., telmee.nl
Vogels	Waarneming.nl., telmee.nl
Reptielen	Waarneming.nl., telmee.nl
Amfibieën	Waarneming.nl., telmee.nl
Vissen	Waarneming.nl., telmee.nl, zuidhollandvissenatlas.nl
Insecten	Waarneming.nl., telmee.nl
Weekdieren	Anemoon.org

4.2. Veldbezoek

Het oriënterende veldbezoek voor dit project heeft op 22 oktober 2014 plaatsgevonden. De weersomstandigheden op die dag waren als volgt: 12 graden, bewolkt met een enkele bui bij windkracht 4. De inventarisatie is uitgevoerd door M. Waanders, werkzaam als adviseur ecologie bij RPS. Tijdens dit veldbezoek zijn de aanwezige biotopen en terreinkenmerken geïnventariseerd en zijn aanwezige beschermde en bedreigde planten- en diersoorten genoteerd. In bijlage 2 zijn foto's weergegeven van het gebied en de aanwezige biotopen.

Watergang twee is kort geleden geschoond waardoor er geen vegetatie of vissen meer aanwezig waren. Wel kon de soortensamenstelling van de watervegetatie worden vastgesteld aan de hand van de plantenresten die op de oever lagen.

4.3. Aanwezige of te verwachten soorten

Hieronder wordt beschreven welke beschermde of bedreigde soorten in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Het onderstaande is het resultaat van de bureaustudie en het veldbezoek. Afhankelijk van de periode van het jaar waarin het veldbezoek heeft plaatsgevonden is het mogelijk om per soort aan te geven wat de functie van het projectgebied is voor de soort (bijvoorbeeld leef-, voortplantings- en/of foerageergebied). Ook wordt aangegeven of de soorten voortkomend uit de bureaustudie in het projectgebied voorkomen of dat er geen geschikt biotoop aanwezig is. Als dit laatste het geval is, zal de betreffende soort niet verder worden behandeld in deze rapportage.

4.3.1. Vaatplanten

Van het projectgebied zijn verspreidingsgegevens bekend van beschermde planten. De volgende soorten worden beschreven: dotterbloem, zwanenbloem en rietorchis. De oevers langs de watergangen die verbreed moeten worden zijn vertrappt door vee. Dit indiceert dat de oever intensief wordt begraaasd tot aan de waterlijn. De genoemde soorten zullen zich onder deze graasintensiteit niet kunnen ontwikkelen, ze zijn dus afwezig binnen het projectgebied.

De watergang en de oever bij het gemaal worden intensief onderhouden om de doorstroming te garanderen, daarnaast wordt het naastgelegen gazon intensief gemaaid. Geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten zijn door het intensieve beheer uitgesloten.

4.3.2. Zoogdieren

In de verspreidingsgegevens komen de volgende soorten naar voren: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis.

Het landschap waarin het projectgebied ligt, heeft een open karakter. Dit type open landschap biedt een biotoop voor een beperkt aantal vleermuissoorten. Het betreft de meervleermuis, watervleermuis, laatvlieger en de gewone dwergvleermuis. De overige twee soorten, de ruige dwergvleermuis en de grootoorvleermuis, komen voor in bosrijke gebieden en worden derhalve niet verwacht binnen het projectgebied.

De watergangen zijn essentieel voor het foerageren en de oriëntatie in het landschap voor de vleermuissoorten van het type open landschap. Alleen de meervleermuis maakt gebruik van grotere watergangen om zich te oriënteren, zoals de Delftse Vliet, de Kralingse plas of de Maas. Door het ontbreken van wateren met voldoende omvang, zal de meervleermuis geen gebruik maken van het projectgebied.

De waterspitsmuis komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de directe omgeving van het projectgebied. Deze muizensoort rust niet langer dan een uur en is daarmee zowel gedurende de dag als de nacht actief. Om te kunnen foerageren dient er voldoende vegetatie aanwezig te zijn om zich te onttrekken aan het zicht van roofdieren. Het projectgebied is ongeschikt als biotoop voor deze soort door het ontbreken van dergelijke beschutting. De oevers worden tot aan de waterlijn intensief begraasd door vee, waardoor de vegetatie kort blijft (10 à 20 cm hoogte). Op andere delen worden de oevers intensief gemaaid en geschoond om de doorstroming van het gemaal te garanderen. Door het ontbreken van schuilmogelijkheden wordt de waterspitsmuis niet verwacht binnen het projectgebied.

4.3.3. Vogels

De verspreidingsgegevens geven een groot aantal soorten aan waarvan het nest het gehele jaar beschermd¹ is: slechtvalk, buizerd, sperwer, havik, ooievaar, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, steenuil, roek, grote gele kwikstaart, wespindief en zwarte wouw. Tijdens het veldbezoek zijn geen deze soorten waargenomen. Wel zijn de wilde eend, spreeuw en de niet-beschermd halsbandparkiet waargenomen.

Er zijn geen horsten, oude kraaiennesten of nestkasten waargenomen die geschikt zijn voor roofvogels, ooievaar, roek of de grote gele kwikstaart. Deze soorten gebruiken het projectgebied uitsluitend om te foerageren.

De gierzwaluw en huismus zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. De gierzwaluw is eind oktober niet meer aanwezig in Nederland. De huismus kan zich door de regenachtige weersomstandigheden tijdelijk teruggetrokken hebben in een verblijfplaats. Het oude gemaalgebouw kan voor beide soorten een geschikte verblijfplaats zijn.

In 2014 is een uitgebreide rapportage verschenen die voor het behoud van weidevogels is uitgevoerd (Teunissen, 2014). In het kader van een predatie-onderzoek op weidevogels zijn ook de horsten van roofvogels geïnventariseerd. Uit de rapportage blijkt dat de betreffende agrariër op een aantal percelen nabij het projectgebied een actief weidevogel-legselbeheer uitvoert. Dit houdt in dat alle legfels in kaart worden gebracht en zo nodig beschermd worden tegen beheersactiviteiten zoals beweiding en maaien.

¹ Jaarrond beschermde vogels met een vaste rust- en verblijfplaats zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw.

4.3.4. Reptielen

De omgeving is ongeschikt voor de ringslang door het ontbreken van overwinteringsplaatsen. Deze slangensoort overwintert in bossen op hogere (zand)gronden. Deze gronden komen in de omgeving van het projectgebied niet voor. Het projectgebied ligt in een veenweidegebied, waar de overwinteringsplekken te koud en te nat zijn. Hierdoor is het projectgebied niet geschikt voor deze soort. Deze analyse komt overeen met de verspreidingsgegevens. De dichtstbijzijnde locatie waar de ringslang is waargenomen, is het Lage Bergse bos nabij Rotterdam.

4.3.5. Amfibieën

De streng beschermde amfibieënsoorten komen niet voor in of in de omgeving van het projectgebied door gebrek aan geschikt biotoop. Voor de heikikker en poelkikker dient het voorplantingswater voedselarm te zijn. Het merendeel van de wateren is door bemesting van de graslanden voedselrijk tot zeer voedselrijk.

De heikikker komt nog wel voor in de laagveengebieden waar percelen aanwezig zijn met een lage bemestingsintensiteit zoals in de Alblasserwaard waar de dichtstbijzijnde populatie aanwezig is. De poelkikker is een soort van de zandgronden, laagveengebieden zijn minder geschikt.

Uit de verspreidingsgegevens komt naar voren dat in de omgeving van het projectgebied geen rugstreeppadden voorkomen. Dit ligt in lijn met de lage ligging en de bodem die uit veen bestaat. In laagveengebieden ligt het grondwater dichtbij het maaiveld. In de winter betekent dit dat een groot deel van de bodem bevroest en daarmee geen vorstvrije verblijfplaats biedt aan deze paddensoort. Ook de watergangen zijn ongeschikt voor voortplanting. De rugstreeppad zet haar eieren af in onbegroeid water. Door de voedselrijkdom van het water groeit de watergangen na een ingreep snel weer dicht met watervegetatie. De watergangen zijn hierdoor ongeschikt als voorplantingswater voor de rugstreeppad.

4.3.6. Vissen

De kleine modderkruiper is waargenomen tijdens het bemonsteren in watergang één. In watergang twee is een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig met grote zoetwatermosselen die nodig zijn voor de voortplanting van de bittervoorn. Dit maakt dat de bittervoorn zich in deze watergang kan voortplanten en larven kunnen opgroeien tot volwassen vissen. In de wintermaanden is deze watergang echter te ondiep om te overwinteren en verblijft de bittervoorn in diepere watergangen in de omgeving van het projectgebied. Watergang één lijkt ongeschikt door de aanwezigheid van een dikke baggerlaag waarin grote zoetwatermosselen niet kunnen leven. Een dikke baggerlaag levert relatief veel fijne siltdeeltjes. Deze deeltjes zorgen voor het dichtslibben van de kieuwen wat de zuurstof- en voedselopname van de mosselen bemoeilijkt.

4.3.7. Insecten

De groene glazenmaker en de gevlekte witsnuitlibel komen voor in laagveengebieden. De groene glazenmaker kan uitsluitend voorkomen bij de aanwezigheid van de plantensoort krabbenscheer. Deze plant komt niet voor binnen het projectgebied. De witsnuitlibel komt voor in matig voedselrijke wateren met soortenrijke verlandingsfasen bestaande uit riet, lisdodde, krabbenscheer enz. Door intensief beheer tot aan de waterlijn kan dit type vegetatie niet tot ontwikkeling komen in het projectgebied. Deze analyse komt overeen met de verspreidingsgegevens, waaruit blijkt dat beide soorten in de wijde omgeving van het projectgebied niet voorkomen.

4.3.8. Weekdieren

Het projectgebied ligt in het potentiële verspreidingsgebied van de platte schijfhoren. Deze slakkensoort komt voor in watergangen met een veenbodem en een onderwatervegetatie die rijk aan soorten is (krabbenscheer, gele plomp, verschillende soorten fonteinkruid, enz.). Daarnaast komt de platte schijfhoren uitsluitend voor in matig voedselrijk water. Door de intensieve bemesting van de

graslanden in de omgeving van het projectgebied zijn deze wateren echter uitermate voedselrijk, waardoor slechts enkele dominante plantensoorten de overhand krijgen. Het gaat hierbij om grof hoornblad, smalle waterpest en enkele kroossoorten. Als gevolg van deze aspecten wordt de platte schijfhoorn niet verwacht binnen het projectgebied.

4.3.9. Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna

Van de in tabel 4.2 opgenomen planten- en diersoorten mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen.

Tabel 4.2: Aangetroffen (onderstreept) en te verwachten beschermde en/of bedreigde flora en fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/ Habitat-richtlijn**	Rode lijst
Zoogdieren				
<i>Myotis daubentonii</i>	watervleermuis	3	IV	-
<i>Eptesicus serotinus</i>	laatvlieger	3	IV	-
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis	3	IV	-
Vogels				
<i>Passer domesticus</i>	huismus	3	-	gevoelig
<i>Apus apus</i>	gierzwaluw	3	-	-
<i>Sturnus vulgaris</i>	<u>spreeuw</u>	2	-	-
<i>Anas platyrhynchos</i>	<u>wilde eend</u>	2	-	-
-	diverse weidevogels	2	-	-
Vissen				
<i>Cobitis taenia</i>	kleine modderkruiper	2	II	-
<i>Rhodeus amarus</i>	bittervoorn	3	II	kwetsbaar

* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB.

** Habitatrichtlijn II: soorten van Europees belang, IV: verbod op verstoren of vernietigen van de soort en zijn leefgebied

5. EFFECTANALYSE

Het uitvoeren van de werkzaamheden ten behoeve van de vervanging van het gemaal kan effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten. Deze effecten, zowel op de korte (tijdens de uitvoering) als op de lange termijn (na de uitvoering), worden hieronder beschreven.

5.1. Zoogdieren

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd waardoor de levensomstandigheden van vleermuizen veranderen. Potentiële verblijfplaatsen worden gehandhaafd en de verbreding van watergang verandert niet de aard van de watergang waardoor het huidige voedselaanbod gegarandeerd blijft.

Zolang er geen werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsondergang en zonsopgang (met verlichting), ondervinden vleermuizen geen negatief effect van de werkzaamheden.

Conclusie: Zolang de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang worden uitgevoerd ondervinden vleermuizen geen negatief effect van de werkzaamheden. De aard van het leefgebied verandert niet, waardoor de aanwezigheid van voedsel en verblijfplaatsen gegarandeerd blijft.

5.2. Vogels

Bij werkzaamheden in de broedperiode kunnen broedvogels een tijdelijk negatief effect ondervinden door verstoring. Dit geldt in het bijzonder voor weidevogels die zeer gevoelig zijn voor verstoring. Worden de werkzaamheden buiten de broedperiode gepland dan ondervinden vogels geen negatief effect. De aard van het projectgebied zal op termijn niet veranderen en daarmee is een negatief effect op langere termijn uitgesloten.

Conclusie: Bij werkzaamheden in de broedperiode ondervinden met name weidevogels een negatief effect op korte termijn door verstoring. Op langere termijn verandert de aard van het gebied niet waardoor een negatief effect op de langere termijn niet aan de orde is.

5.3. Vissen

De bittervoorn maakt gebruik van watergang twee van april tot en met september om zich voort te planten en larven te laten ontwikkelen tot volwassen vissen. Bij werkzaamheden in deze kwetsbare periode van het jaar ondervindt de bittervoorn een negatief effect op de korte termijn. De watergang is tijdelijk ongeschikt voor de voortplanting en/of voor het opgroeien van vislarven. Indien de werkzaamheden buiten deze periode worden uitgevoerd is een negatief effect op de korte termijn niet aan de orde. De watergang wordt enkel verbreed.

Verdere negatieve effecten zoals verhoging van de stroomsnelheid of het verdiepen van de watergang waardoor deze minder snel opwarmt ten behoeve van de ontwikkeling van de eieren en larven, zijn niet aan de orde. Hiermee is een negatief effect op langere termijn uitgesloten.

Conclusie: Bij werkzaamheden in de kwetsbare periode van de bittervoorn kan een negatief effect ontstaan op de korte termijn. De aard van de watergang verandert niet, hierdoor is er van een negatief effect op de langere termijn geen sprake.

6. MAATREGELEN

Negatieve effecten op beschermde planten en dieren dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Daarom zijn in dit hoofdstuk allereerst voorzorgsmaatregelen opgenomen ter voorkoming van verstoring of schade aan beschermde natuurwaarden. Als de voorzorgsmaatregelen niet afdoende zijn kunnen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden, om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen. De maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol, afgestemd op de daadwerkelijke, gedetailleerde uitvoeringsplanning en werkzaamheden.

6.1. Voorzorgsmaatregelen

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Minst kwetsbare periode

Een groot deel van de verwachte schade aan broedvogels, reptielen, amfibieën en vissen is te voorkomen door buiten de voor hun kwetsbare periode te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en overwinterperiode. Voor deze perioden zijn wel richtdata te geven maar er moet nadrukkelijk vermeld worden dat deze perioden sterk afhankelijk zijn van het weer. Bij een lang aanhoudende zomer kan het broedseizoen langer doorlopen. Bij een lang aanhoudende winter begint de paaiperiode van vissen later, is het vroeg warm dan begint deze eerder. Om toch een werkbare periode te geven, dient men bij de uitvoering rekening te houden met de periode september tot en met medio februari. De eerste voorkeursperiode van de gedragscode van de Unie van Waterschappen is hierbij van september tot en met oktober (en als de weersomstandigheden het toelaten inclusief november en december).

Gebruik kunstlicht

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies in de omgeving, wordt er in de periode april tot en met november geen gebruik gemaakt van breed uitstralend kunstlicht in de periode tussen zonsondergang en -opkomst. Voor de zon-op-zon-onder-tijden kunnen de volgende documenten geraadpleegd worden:
<http://www.knmi.nl/klimatologie/achtergrondinformatie/zonop2015.pdf>

6.2. Soortgerichte maatregelen

Vogels

Door de werkzaamheden te plannen buiten de broedperiode (medio februari tot medio augustus), worden negatieve effecten zoals verstoring voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, dienen de volgende aanvullende maatregelen genomen te worden:

- Voor half februari dient de vegetatie in de directe omgeving van het projectgebied te worden kortgemaaid en kortgehouden (10 cm). Door deze maatregel zullen grondbroedende (weide)vogels zich minder snel vestigen.
- Wekelijkse controle van de gebouwen bij het te plaatsen gemaal op verstoring van vogels met een vaste broed- en verblijfplaats, zoals de huismus en gierzwaluw.

Vissen

Indien de (water)werkzaamheden buiten de kwetsbare periode (april tot september) van de bittervoorn worden uitgevoerd ontstaan er geen negatieve effecten. Mocht het niet mogelijk zijn om de werkzaamheden uit te voeren buiten deze kwetsbare periode, dan dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen.

- Vlak voorafgaand aan de werkzaamheden dient het water waar de werkzaamheden worden uitgevoerd elektrisch afgevist te worden. De vissen dienen in een water met overeenkomende

waterkwaliteit waar geen werkzaamheden plaatsvinden te worden uitgezet. Eenmaal verwijderd zullen de vissen niet snel terug migreren naar het betreffende water. Maatregelen zoals het plaatsen van een gronddam of een fijnmazig net zijn niet noodzakelijk. Wel dienen de werkzaamheden direct na het afvissen gestart te worden om de watergangen ongeschikt te maken als leefgebied.

- Om eventuele eieren en larven niet in de mossel te laten sterven, dienen uit de bagger de grote zoetwatermosselen verwijderd te worden en in overeenkomstig water te worden uitgezet waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Een aanbeveling is om deze maatregel ook buiten de kwetsbare periode uit te voeren. Zo blijven de broedkamers (mosselen) in de omgeving van het projectgebied aanwezig.

Indien gekozen wordt voor uitvoering van de werkzaamheden in de kwetsbare periode van bittervoorn, dan dienen de maatregelen voorgesteld te worden aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) middels een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet.

6.3. Goedgekeurde gedragscodes

Een door het Ministerie van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode kan worden gehanteerd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze is alleen geldig voor soorten uit tabel 2. Voor soorten van tabel 3 mag de gedragscode alleen gebruikt worden voor werkzaamheden die vallen onder 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik'.

Hoogheemraadschap Delfland kan de gedragscode voor de Unie van Waterschappen (van 6 februari 2012) hanteren. De werkzaamheden dienen aantoonbaar conform de gedragscode uitgevoerd te worden. Dit 'aantoonbaar werken' dient vorm te krijgen door, binnen de ruimte die de gedragscode biedt qua maatregelen, een op de lokale situatie toegeschreven protocol op te stellen. Het protocol dient aanwezig te zijn op de uitvoeringslocatie.

7. CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGTRAJECT

7.1. Conclusie

- De quick scan geeft een volledig beeld van het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten binnen en in de directe omgeving van het projectgebied.
- De werkzaamheden kunnen zonder aanvullende maatregelen uitgevoerd worden indien gewerkt wordt buiten de kwetsbare periode van vogels en vissen. Het gaat hierbij om de periode van september tot medio februari.
- Indien de werkzaamheden in de kwetsbare periode van vogels (medio februari tot medio augustus) worden uitgevoerd, dient een aantal voorzorgsmaatregelen getroffen te worden die zijn beschreven in hoofdstuk 6.
- Bij werkzaamheden in de kwetsbare periode van de bittervoorn (april tot september), dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De beschreven maatregelen (hoofdstuk 6) dienen in dat geval getoetst te worden door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Na goedkeuring dienen deze maatregelen toegepast te worden.

7.2. Vervolgtraject

Nadat de definitieve planning is vastgesteld dient deze rapportage aangepast te worden. De maatregelen die voortvloeien uit de definitieve rapportage kunnen vervolgens in een werkprotocol worden vastgelegd.

8. BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Tummers, S.D.M, quick scan flora en faunawetzwethkade polder schieveen, RPS, Leerdam 2014
- Teunissen, W., Behoud van weidvogels Middendelfland, Sovon rapport 2014/24. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Stumpel, T., Strijbosch, H., Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden 2002.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Utrecht 2011
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden 2009.
- Emmerik van, W.A.M, Nie de, H.W., De zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven 2006.
- Boesveld A., Gmelig Meyling A.W., Van Lente I., Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte Schijfhoren, Anisus vorticulus, Stichting Anemoon, 2011.

Geraadpleegde internetpagina's:

- mijn.rvo.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.ravon.nl
- www.vlindernet.nl
- www.libellennet.nl
- www.anemoon.org
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zuid-holland.vissenatlas.nl

BIJLAGE

1. Natuurwetgeving

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee richtlijnen en twee wetten van toepassing:

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn
- Natuurbeschermingswet
- Flora- en faunawet

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan zijn aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:

- het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;
- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden. Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voormalig LNV) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De nieuwe Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:

- aanwijzing van vogel- en habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);
- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Sinds augustus 2009 is een aangepaste beoordeling van toepassing en sinds juli 2012 is een aanscherping van de aangepaste beoordeling van toepassing. De Flora- en faunawet is een raamwet, hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het “nee-tenzij”-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) *Het verbieden van een aantal handelingen die schadelijk zijn voor beschermde planten of dieren.*

Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, holen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) *Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving.*

Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten, opgenomen in tabel 2, en alle vogels).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd. Wanneer een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt aangevraagd dient voor tabel 3-soorten ook het wettelijk belang van de ingreep aangegeven te worden. Bij een ruimtelijke ingreep gaat het doorgaans om de volgende belangen:

- Bescherming van flora en fauna (belang b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (belang e)
- Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Voor tabel 3-soorten die ook in Bijlage IV van de Habitatrictlijn zijn opgenomen (waaronder alle vleermuizen) kan alleen een ontheffing worden afgegeven voor belang b, d en e. Daarnaast kan voor

belang j voor deze soorten een ontheffing worden afgegeven indien het slechts om 'verstoren' gaat van de soort en zijn vaste rust- en verblijfplaats.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën
- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht om rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

BIJLAGE

2. Foto's

Instreamkoker van het oude gemaal

Muurplanten: wolfspoot, blaartrekkende boterbloem

Watergang 1

Kleine modderkruiper (in de rode cirkel) waargenomen in watergang 1

De recent gebaggerde watergang 2

Grote zoetwatermosselen in bagger van watergang 2